

แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การ
บริหารส่วนตำบล ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลดงตะงาว
อำเภอคอนสาร จังหวัดสระบุรี

วรัทภพ ธรรมรักจิโต

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหา
บัณฑิต สาขายุทธศาสตร์การพัฒนา
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
กรกฎาคม 2551

แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การ
บริหารส่วนตำบล ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลดงตะงาว
อำเภอคอนสาร จังหวัดสระบุรี

วรัทภพ ธรรมรักขิต

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหา
บัณฑิต สาขายุทธศาสตร์การพัฒนา
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
กรกฎาคม 2551

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

THE DEVELOPMENT GUIDELINES OF THE PARTICIPATION OF PEOPLE TOWARD THE
ADMINISTRATION OF SUB-DISTRICT ADMINISTRATION ORGANIZATION CASE
STUDY OF DONG TA-NGOA SUB-DISTRICT ADMINISTRATION ORGANIZATION
IN AMPHUR DONPHUD, SARABURI PROVINCE

VRATPOB THAMARAKKITO

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Arts Degree in Development Strategies
Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University

July 2008

ชื่อเรื่องคั่นคว่ำอิสระ แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงาน
ขององค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วน
ตำบลคงตะงาว อำเภอคอนปุด จังหวัดสระบุรี

โดย วัชรเทพ ธรรมรักจิโต

สาขา ยุทธศาสตร์การพัฒนา

อาจารย์ที่ปรึกษา ดร.เกษม บำรุงเวช

คณะกรรมการสอบคั่นคว่ำอิสระ

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณรงค์ ศรีสนิท)

.....กรรมการ
(ดร.เกษม บำรุงเวช)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิทร วิภาหส์น)

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา อนุมัติให้นับการคั่นคว่ำอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขายุทธศาสตร์การพัฒนา

.....อธิการบดี
(รองศาสตราจารย์สุวิทย์ เทียรทอง)

กรกฎาคม พ.ศ. 2551

วรัทภพ ธรรมรักขิตโต. (2551). แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานของ
องค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลดงตะงาว อำเภอ
ดอนพุด จังหวัดสระบุรี. การค้นคว้าอิสระ ศศ.ม. (ยุทธศาสตร์การพัฒนา).
พระนครศรีอยุธยา : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา. อาจารย์ที่ปรึกษา :
ดร.เกษม บำรุงเวช.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วม
ของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลดงตะงาว และเพื่อเสนอแนะแนว
ทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลดงตะ
งาว อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมจาก
ประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดงตะงาว จำนวน 80 คน โดยใช้ค่าร้อยละ
ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ประชาชนส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา สมรสแล้วประกอบอาชีพรับจ้าง
มีรายได้ต่อเดือนไม่เกิน 3,000 – 8,000 บาท มีอายุระหว่าง 21-30 ปีขึ้นไป
2. ประชาชนมีส่วนร่วมต่อการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลในภาพรวมอยู่ใน
ระดับปานกลางโดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การมีส่วนร่วมด้านแสดงออกด้วยวิธีอื่นมีค่าเฉลี่ยสูง
ที่สุด รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมด้านการเมือง และการมีส่วนร่วมด้านนโยบายตามลำดับ
3. แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลดงตะงาว อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี ผู้วิจัยได้จัดทำเป็นแผนกลยุทธ์ โดยกำหนด
เป็น 5 ยุทธศาสตร์ 16 กิจกรรม คือ 1) พัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชุมชนตำบล
ดงตะงาว ให้เพิ่มมากขึ้น มี 4 กิจกรรม 2) พัฒนาการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของ
ชุมชนตำบลดงตะงาว มี 3 กิจกรรม 3) การพัฒนาและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน
ในการดำเนินกิจกรรมร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มี 3 กิจกรรม
4) การพัฒนาการมีส่วนร่วมด้านการตรวจสอบ มี 3 กิจกรรม 5) พัฒนาการมีส่วนร่วมด้าน
การแสดงออกด้วยวิธีอื่นของชุมชนตำบลดงตะงาว มี 3 กิจกรรม

Vratpob Thamarakkito. (2008). **The Development Guidelines of the Participation of People toward the Administration of Sub-district Administration Organization. Case study of Dong Ta-ngao Sub-district Administration Organization in Amphur Donphud, Saraburi Province.** An Independence study for M.B.A. (Development Strategy). Phranakhon Si Ayutthaya : Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University. Advisor: Dr. Kasem Bamrungvej.

ABSTRACT

This descriptive independence study aimed to study the people's participation levels toward the administration of Dong Ta-ngao Sub-district Administration in Amphur Donphud, Saraburi province. The questionnaires were used to collect the data. The sample group consisted of 80 domiciled people in Dong Ta-ngao Sub-district. The statistical analysis was performed by percentage, mean, and standard deviation.

Findings revealed that:

1. most people graduated from primary schools. They are married, aged over than 21 – 30 years. They are employees with 3,000 – 8,000 baht monthly incomes.
2. overall, people participated in the administration of the sub-district organization at a moderate level, ranking from the highest to the lowest as follows: the participation in other performances, the political participation and policy participation.
3. the researchers adopted the strategy plan for the development guidelines of the participation of people toward the administration of Dong Ta-ngao Sub-district in Amphur Donphud, Saraburi province including 5 strategies within 16 activities as follows: 1) increasing 4 activities for the political development participation, 2) developing 3 activities for the participation in setting the policies of Dong Ta-ngao Sub-district, 3) developing and promoting 3 activities for the community participation in doing activities with local government organizations and related organizations, 4) developing 3 activities for the participation of the audit, and 5) developing 3 activities for the other performances of Dong Ta-ngao.

กิตติกรรมประกาศ

ค้นคว้าอิสระเล่มนี้สำเร็จลงได้ด้วยความรู้และความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริณา จิตต์จรัส ประธานสาขาพุทธศาสตร์การพัฒนาศาสตร์ ดร.เกษม บำรุงเวช อาจารย์ที่ปรึกษา ที่กรุณาให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ ตลอดจนช่วยแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ รวมทั้งสนับสนุนให้กำลังใจผู้ศึกษา ขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง ไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.วิทร วิภาหส์น อดีตผู้อำนวยการวิทยาเขตเทเวศร์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลและอดีตรองอธิการบดีประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปัจจุบันเป็นอาจารย์พิเศษคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร และขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์วิษณุกร นาคชน อาจารย์คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา และว่าที่ร้อยตรีวรพจน์ ขำศรีบุศ หัวหน้าฝ่ายบริหารงานทั่วไป 7 อำเภอ บ้านแพรก ที่ช่วยตรวจสอบความตรงของเนื้อหาและความเหมาะสมของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ขอขอบคุณประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคงตะนาว ที่ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่กรุณาให้ข้อมูลจนการวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

สุดท้ายนี้ผู้วิจัย ขอขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ เพื่อนนักศึกษาทุกท่าน ที่คอยให้ความช่วยเหลือ ให้กำลังใจ และสนับสนุนการทำวิจัยครั้งนี้มาโดยตลอด จนประสบผลสำเร็จ

วรัทภพ ชรรมรักจิต

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ	๗
สารบัญตาราง	ฎ
สารบัญภาพประกอบ.....	ฏ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตการวิจัย.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์คาดว่าจะได้รับ	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน	7
แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ	12
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น	16
แนวคิดเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล.....	18
แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนา	23
บริบทขององค์การบริหารส่วนตำบลดงตะงาว.....	42
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	43
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	48
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	48

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
3 (ต่อ)	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	49
	เครื่องมือที่ใช้วิจัย.....	50
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	53
	การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผล.....	53
	การจัดทำแนวทางการพัฒนา	54
	การนำเสนอผลงานวิจัย.....	54
	การจัดทำแผนพัฒนา.....	54
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	56
	ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมต่อการบริหารงาน ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดงตะงาว	56
	ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม	57
	ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมของประชาชน ต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล	60
	ส่วนที่ 2 แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล	69
5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	73
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	73
	วิธีดำเนินการวิจัย	73
	สรุปผลการวิจัย.....	73
	อภิปรายผล	78
	ข้อเสนอแนะ.....	79
	บรรณานุกรม	81

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก.....	86
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	87
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์จากผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบ ความตรงเชิงเนื้อหาและความเหมาะสมของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	89
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	93
ภาคผนวก ง แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	96
ภาคผนวก จ ค่าวิเคราะห์ IOC ความตรงของเนื้อหา และหลักวิชาการ ของแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงาน องค์การบริหารส่วนตำบลดงตะงาว อำเภอคอนปุด จังหวัดสระบุรี	101
ภาคผนวก ฉ ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถาม	105
ประวัติย่อผู้วิจัย	107

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	กรอบแนวคิด พร้อม 7 ลำดับขั้นของการวางแผนกลยุทธ์ การคิดเชิงกลยุทธ์ และการวางแผนระยะยาว.....	39
2	กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 159 คน	50
3	แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มประชากรจำแนกตามเพศ.....	57
4	แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มประชากรจำแนกตามอายุ.....	57
5	แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มประชากรจำแนกตามสถานภาพ.....	58
6	แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มประชากรจำแนกตามระดับการศึกษา.....	58
7	แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มประชากรจำแนกตามอาชีพ	59
8	แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มประชากรจำแนกตามรายได้.....	60
9	การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารส่วนตำบล	61
10	แสดงค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ต่อการบริหารงานของอบต.ดงตะงาว อำเภอคอนปุด จังหวัดสระบุรี ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง	62
11	แสดงค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการมีส่วนร่วมของ ประชาชนต่อการบริหารงานของอบต.ดงตะงาว อำเภอคอนปุด จังหวัดสระบุรี ด้านการมีส่วนร่วมกำหนดนโยบาย	63
12	แสดงค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ต่อการบริหารงานของอบต.ดงตะงาว อำเภอคอนปุด จังหวัดสระบุรี ด้านการมีส่วนร่วมกิจกรรม	64
13	แสดงค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการมีส่วนร่วมของ ประชาชนต่อการบริหารงานของอบต.ดงตะงาว อำเภอคอนปุด จังหวัดสระบุรี ด้านการมีส่วนร่วมด้านการตรวจสอบ	65
14	แสดงค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ต่อการบริหารงานของอบต.ดงตะงาว อำเภอคอนปุด จังหวัดสระบุรี ด้านการมีส่วนร่วมแสดงออกด้วยวิธีอื่น	67

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดการวิจัย	5
2 แผนภาพแสดงโครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล	20
3 แผนภาพแสดงความสัมพันธ์ระหว่างกลยุทธ์และการนำไปปฏิบัติได้	42
4 แสดงยุทธศาสตร์ที่ 1	75
5 แสดงยุทธศาสตร์ที่ 2	76
6 แสดงยุทธศาสตร์ที่ 3	76
7 แสดงยุทธศาสตร์ที่ 4	77
8 แสดงยุทธศาสตร์ที่ 5	77